

Ürün ve sistem belgelendirme talebi arttı

Sektör 3 ayrı segmentte büyüyor

Türkiye’de belgelendirme sektörünün her geçen gün büyüdüğü ve belgelendirmeye talebin arttığı belirtiliyor. Türkiye, 2009 yılında marka başvurularında 70 binin üzerinde başvuruyla, Fransa ve Almanya ile birlikte Avrupa’da ilk üç arasında yer aldı.

● Hazırlayan: Deniz YANIKTAŞ ●

Türkiye’de belgelendirme sektörü muayene-doğrulama, sistem ve ürün belgelendirme diye 3 ayrı segmentte büyüyor. Sistem belgelendirme alanında Türkiye, 100 bin belgeli bir ülke olma yolunda. Bu pazarın derinliğinin 150 milyon dolar olduğu tahmin ediliyor. Test odaklı bir hizmet olan ürün belgelendirme faaliyetlerine ilişkin pazar, Türkiye’de henüz filizlenme aşamasında. Türkiye gönüllü ürün markalaşması pazarı 30 milyon doların altında olmasına karşın zorunlu CE işareti ile oluşan pazarın danışmanlıkları ile beraber 100 milyon dolar seviyesine ulaştığı belirtiliyor. Uygunluk değerlendirme pazarında en büyük pay ise muayene ve kontrol hizmetlerine ait. Bu alanda araçların muayenesi ele alındığında pazarın yıllık birkaç yüz milyon dolar olduğu hesaplanıyor. Tesis, ürün ve süreçle birlikte muayene pazarının da milyar dolar düzeyine kadar ulaşması bekleniyor.

Belgelendirmeye talep artıyor

Türk Standardları Enstitüsü (TSE) Yönetim Kurulu Başkanı Tahir Büyükhelvacıgil, Türkiye’de belgelendirme sektörünün her geçen gün büyüdüğünü ve belgelendirmeye talebin arttığını söylüyor.

Belgelendirmeye konu ürüne göre değişmekle birlikte, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi bakanlıklar ürünler için hangi standartların zorunlu olduğunu belirliyor ve denetliyor.

Büyükhelvacıgil, ürün belgelendirme sektörünü isteğe bağlı ve zorunlu olarak ikiye ayırdıklarını ifade ediyor. Türkiye’de Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) tarafından akredite edilmiş 17 adet ürün belgelendirme kuruluşu olduğunu belirten Büyükhelvacıgil, “Bunların dışında Türkiye’de yerleşik olmadığı halde, temsilcileri aracılığı ile uluslararası standartlara göre akredite olan veya olmayan kuruluşlar da faaliyet gösteriyor” diyor.

Tahir
Büyükhelvacıgil

Ürün belgelendirme sektöründe en çok TSE Uygunluk Belgesi talep ediliyor. Bu belge, TSE=Kalite algısıyla, üretim yerinin teknolojik yönden yeterliliğini, ürünün ilgili standarda uygunluğunu ve rutin ara kontrollerle uygunluğunun sürdürüldüğünü gösteriyor.

Yönetim sistemleri alanında ise tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yapılan belgelendirme işlemlerinde gönüllülüğün esas alındığını vurgulayan Büyükhelvacıgil, bu alanda ülkemizde 150’nin üzerinde yabancı ve yerli belgelendirme kuruluşunun faaliyet gösterdiğini aktarıyor.

Büyükhelvacıgil, şu bilgileri veriyor: “Yabancı kuruluşların ülkemizde bazılarının ofisleri bulunurken, birçok temsilcilikler vasıtasıyla hizmetlerini gerçekleştiriyor. Bu kuruluşlardan yaklaşık 40 tanesi TÜRKAK tarafından akredite edilmiş. Kalan kısmı ise diğer ülkelerdeki akreditasyon kuruluşları tarafından akredite olarak çalışıyor.”

Büyükhelvacıgil, yönetim sistemlerinde TSE olarak; TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001 İş Sağlığı ve

Güvenliği Yönetim Sistemi, TS EN 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi, TS ISO/IEC 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi, TS EN ISO 13485:2003 Tıbbi Cihazlar Yönetim Sistemi ve TS ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi konularında eğitim ve belgelendirme faaliyetleri yaptıklarını belirtiyor. Bu alanda; TS EN ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, TS EN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, TS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi, TS EN 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi en çok tercih edilen standartları oluşturuyor.

Haksız rekabet yaşıyor

Tahir Büyükhelvacıgil, sektördeki en büyük sıkıntının, belgelendirme kuruluşları arasında gözlenen haksız rekabetten kaynaklandığını belirtiyor. Büyükhelvacıgil, “Özellikle yurtdışı kaynaklı bazı belgelendirme kuruluşlarının akreditasyon zincirini takip edebilmek ve bu kuruluşların ilgili standartların öngördüğü şekilde faaliyet gösterdiğini ifade etmek pek mümkün olamıyor” diye konuşuyor. Tahir Büyükhelvacıgil, şunları kaydediyor: “Enstitümüz bu tür faaliyetleri yapan kuruluşlarla rekabet eden bir kurum olarak, görmüş olduğu bu yanlışlıkları ilgili kurumlara iletiyor. Bu konu ile ilgili gerekli yaptırımların hükümetimiz yetkili organları tarafından ciddi anlamda ele alınıp, bu hizmetlerin uluslararası akreditasyon kurallarına uygun olarak gerçekleştirildiğinin takibinin yapılması gerekmektedir.”

TSE'den belge nasıl alınıyor?

TSE'nin vermiş olduğu belgeler, çok çeşitli ve kapsamlı. Başkan Tahir Büyükhelvacıgil, TSE'den belge alma süreçlerini şu örneklerle açıklıyor: “İki ana gruptan örnek vermem gerekirse Ürün Belgelendirmede, TSE başvurusu, başvuru formu ve ekinde istenen idari ve teknik dokümanların teslim edilmesi ile başlar. Başvurunun ardından üretim yeri incelemesi gerçekleştirilip, üretim yerinden numuneler alınır. Numuneler üzerinde standardın öngördüğü muayene ve deneyler gerçekleştirilir. Sonuçlar olumlu ise TSE uygunluk belgesi düzenlenir. TSE belgesi Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetleri'nde ikili anlaşmalar gereğince kabul gördüğü gibi, pek çok Avrupa ülkesinde de kabul görmektedir. Şu anda yaklaşık 35 bin firmanın 50 bin civarında TSE uygunluk belgesi bulunmaktadır.

Bir örnekte, Yönetim Sistem Belgelerinden vereyim. TSE Yönetim Sistem Belgesi almak isteyen kuruluşlar, bu sistemlerin gerekliliklerini ilgili uluslararası standartlarda belirtildiği şekilde uygulamak zorundadır. Kuruluş uygulamakta olduğu yönetim sistemini belgelendirmek üzere web sayfamızda mevcut olan başvuru formunu doldurarak kolaylıkla başvurabilir.

DESTEK PATENT'TEN ÜCRETSİZ HAVALE İMKANI

Sektöründe ilklerin öncüsü Destek Patent 40 binin üzerindeki müşterisi için özel fırsatlar sağlamaya devam ediyor. Sınai mülkiyetin sektörünün lideri Destek Patent, Türkiye'nin en köklü ve yaygın bankalarından biri olan Vakıfbank'la işbirliği yaptı. Yapılan işbirliği doğrultusunda Vakıfbank, Destek Patent müşterilerinin sınai mülkiyet işlemleri için Destek Patent'e yaptığı havalelerden ücret almayacak.

Destek Patent Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Yamankaradeniz “Hem kendi bünyemizde yaptığımız yeniliklerle hem de güçlü ortaklarla anlaşmalar yaparak müşterilerimize en iyi hizmeti sağlayabilmek için çalışıyoruz. Amacımız müşterilerimizin en rahat ve sorunsuz şekilde sınai haklarını koruma altına almalarını sağlamak. Bu amaçla Türkiye'nin en önemli bankalarından biri olan Vakıfbank'la ücretsiz havale işlemi konusunda işbirliğine vardık. Bundan sonra müşterilerimiz, Vakıfbank hesaplarımıza herhangi bir masraf ya da ücret ödemeden havale yapabilecekler” diye konuştu.

Müşterilerine kredi kartları ile ödeme konusunda da önemli avantajlar sağladıklarını belirten Yamankaradeniz, Vakıfbank kredi kartları ile kendilerinden hizmet almak isteyen müşterilerine 6 takistte ödeme imkanı sağladıklarını ifade etti.

Kuruluşun başvurusu TSE'nin ilgili birimlerince en kısa sürede incelenir. Enstitümüzde sistem belgelendirme alanındaki tetkikler aylık olarak planlanmaktadır. Bu planlamaya göre belgelendirme için başvuran tüm kuruluşların, eğer başvuru ve sistem dokümanlarında bir eksiklik yok ise, tetkikleri aylık plana alınarak en geç bir ay içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu sürenin de uluslararası kriterler ve uygulamalar göz önüne alındığında gayet başarılı bir performans olduğunu özellikle vurgulamalıyım.”

Türkiye'de Temmuz 2010 tarihi itibarıyla TSE'den Yönetim Sistem belgesi almış yaklaşık 4 bin 100 kuruluş bulunmaktadır.

Marka ve patente Avrupa'da ilk üçteyiz

Marka ve patent alanında dünyada ilk düzenleme yapan ülkelerden olan Türkiye, 2009 yılında marka başvurularında 70 binin üzerinde başvuruyla, Fransa ve Almanya ile birlikte Avrupa'da ilk üç arasında yer alıyor. Türk Patent Enstitüsü (TPE) Başkanı Prof. Dr. Habip Asan, Türkiye'nin bu alanda İngiltere, İtalya ve İspanya gibi pek çok önemli ülkeyi geride bıraktığını açıklıyor. Endüstriyel tasarım başvurularında da son dönemde önemli artışlar yaşandığını belirten Asan,

Habip Asan

“Tasarım başvurularında meydana gelen artışlar sayesinde Türkiye son birkaç yıldır marka başvurularında olduğu gibi Avrupa’da ilk üç ülke arasında yer almaktadır” diyor.

Yine son yıllarda patent başvurularında da Türkiye adına sevindirici gelişmeler yaşandığını aktaran Asan, şu bilgileri veriyor: “Ülkemizde faydalı model başvuruları ile birlikte değerlendirildiğinde, Türk Patent Enstitüsü’ne yapılan patent başvuru sayısı, 2008 yılında Cumhuriyet tarihinde ilk kez 10 binin üzerine çıkmıştı. 2009 yılında da aynı şekilde Enstitümüze 10 binin üzerinde buluş için patent ve faydalı model başvurusu yapılmıştır. 1995 yılında toplam başvuru sayısının bin 730 olduğunu dikkate aldığımızda, gelinen noktanın önemi çok daha iyi anlaşılacaktır.”

Patent başvuruları sektörel olarak incelendiğinde ise başvuruların yaklaşık üçte birini (%31) uluslararası patent sınıflandırması açısından “İnsan İhtiyaçları” olarak tanımlanan tarım, ormancılık, avcılık, gıda maddeleri, ev eşyaları, spor, oyunlar, eğlence konulu buluşların oluşturduğu görülüyor. Yabancı başvuru sahipleri tarafından yapılan patent başvurularının ise yaklaşık dörtte birini (% 28) kimya alanından yapılan başvurular oluşturuyor. Asan, Türkiye’de marka tescil belgesinin, en fazla talep edilen sınai mülkiyet hakkı olduğunu belirtiyor. “Bir işletmeye ait mal veya hizmetleri, başka bir işletmeye ait mal veya hizmetlerden ayırt etmeyi sağlayan işaret” olarak tanımlanan marka, ayırt edici karakteri nedeni ile tüm sektörlerde firmaların önem ve öncelik verdiği konu. Marka yaratmak kadar markayı koruma altına almanın önemini de fark eden firmalar tescil için TPE’ye başvuruyor.

Tescil ile sınai mülkiyet hakları konusunda koruma sağlayan TPE, sınai mülkiyet alanında marka, patent, coğrafi işaret, endüstriyel tasarım ve entegre devre topografyaları konularında yapılan başvuruları değerlendirerek gerekli kriterleri taşıyanlara tescil belgesi veriyor.

TPE’nin vermiş olduğu tescil belgeleri, başvuru sahiplerine Türkiye sınırları içerisinde koruma sağlıyor. Başkan Habip Asan, “Başvuru sahiplerinin TPE’ye başvuruda bulunarak Türkiye çapında koruma elde edebilecekleri gibi yabancı ülke patent ofislerine yapacakları başvurular ya da Enstitümüzün üye olduğu

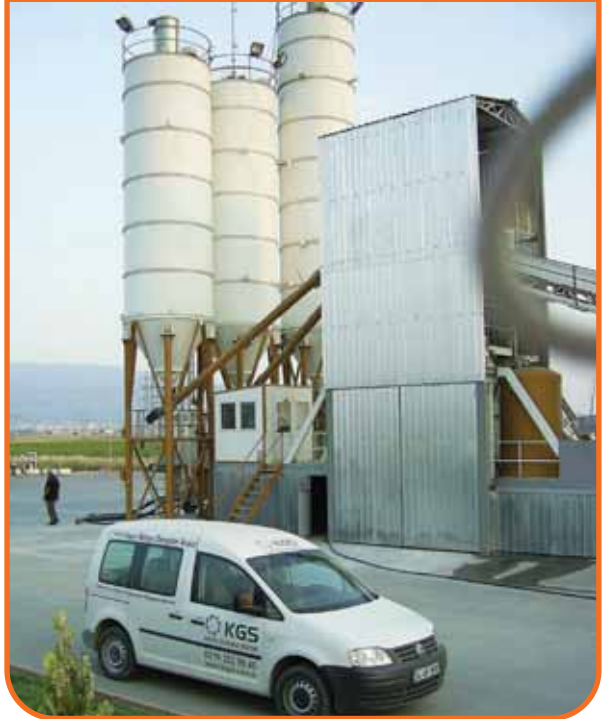
BETON KALİTESİNDE YENİ BİR SAYFA AÇILDI

G

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’nın yayımladığı Yönetmeliğe göre, Türkiye’de 1 Temmuz 2010 tarihinden itibaren, betonda kalite işareti olan “G Uygunluk Belgesi” olmayan kalitesiz hazır betonlar kullanılamayacak. Bu yönetmelik tüm hazır beton tesislerine denetim ve G belgesi zorunluluğu getiriyor. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı’nca “G Uygunluk Denetimleri” için atanan KGS - Kalite Güvence Sistemi İktisadi İşletmesi, 15 yıllık deneyimiyle ülkemiz hazır beton sektörünün hizmetinde.

KGS - Kalite Güvence Sistemi İktisadi İşletmesi, Türkiye Hazır Beton Birliği (THBB) tarafından Türkiye’de sektörel denetimin ilk örneklerinden biri olarak 1995 yılında kuruldu. 2004 yılında Avrupa Birliği entegrasyonu sürecinde yeniden yapılanan KGS, Bayındırlık ve İskan, Sanayi, Çevre ve Orman Bakanlıkları, Üniversiteler, Mühendis ve Mimar Odaları, TÜBİTAK, Türkiye Belediyeler Birliği ve sektörün önde gelen sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile 20 üyeden oluşan bir Kurul tarafından yönetiliyor.

Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı, Avrupa Patent Ofisi gibi uluslararası kuruluşlara TPE vasıtasıyla yapacakları başvurular ile başka ülkelerde de koruma sağlayabilirler” diye konuşuyor.

Koruma süreleri, korumanın sektörel ve coğrafi kapsama alanı gibi özellikler başvuruların türüne göre değişkenlik gösteriyor.